

Ga je mee naar de Dommel?

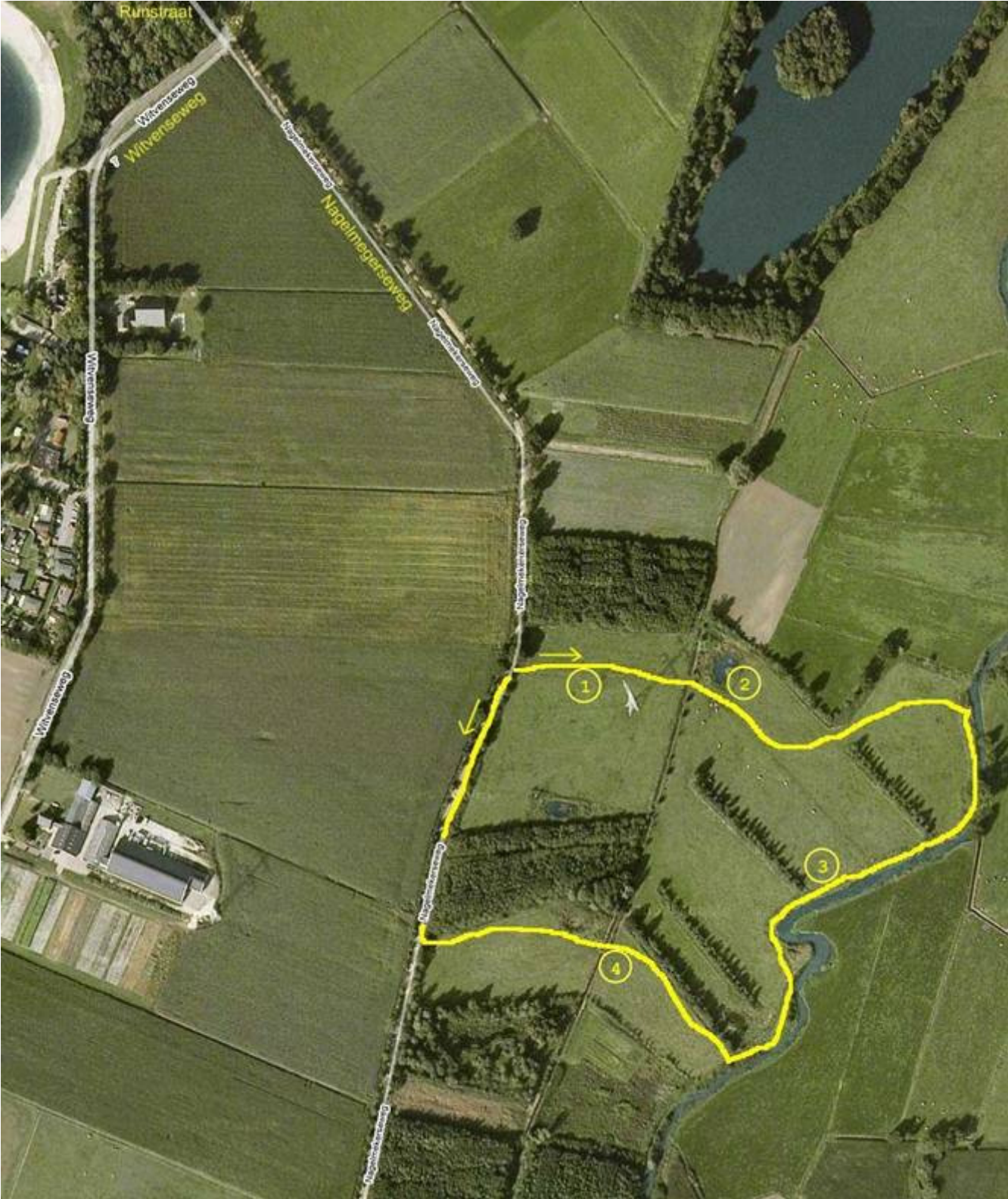
Een project van het IVN Veldhoven / Vessem

voorjaar 2009

- Doelgroep:** groepen 1 t/m 4
Plaats: Dommelbeemden bij Veldhoven, te bereiken via de Runstraat, langs het Witven, bij bocht naar rechts kiezen voor het zandpad rechtdoor (Nagelmekerseweg)
Doel: het ontdekken van verschillende landschappen (weiland, poel, beek, akkerland) en ontdekken wat er leeft en bloeit.

Veel succes.
Namens de scholenwerkgroep IVN Veldhoven/Vessem,
Hetty Fokkens, tel. 254 30 77

Ga je mee naar de Dommel?

Een IVN-project voor groep 1-3 (4), bestaande uit een rondwandeling van ongeveer een uur langs de Dommel en door de Dommelbeemden.

Plaats: Dommelbeemden bij Veldhoven, te bereiken via de Runstraat, langs het Witven, bij bocht naar rechts kiezen voor het zandpad rechtdoor (Nagelmekerseweg), parkeren bij het bankje.

Start wandeling: 2 groepen gaan links door het hek en 2 groepen gaan rechtdoor via het zandpad tot het tweede hek (klaphek) en daar linksaf.

Langs de Dommel kan het heel erg nat zijn, dus laat de kinderen laarzen aan doen.

Maak de groepjes kinderen niet te groot, want er zijn een aantal hoge oevers! Daar moet je goed uitkijken.

De kinderen kunnen bij de "strandjes" dichtbij het water komen.

Doel: het ontdekken van verschillende landschappen (weiland, poel, beek, akkerland) en ontdekken wat er leeft en bloeit.

Vooraf op school:

- Er zijn verschillende spelmogelijkheden voor bijvoorbeeld de gymles (zie bijlage).

- Verhaal vertellen over bijv. een reiger, kikker, water.

- Beekje spelen in de zandbak of bij een heuveltje in de buurt van de school.

Neem enkele plantengieters met water mee en laat langzaam water stromen van hoog naar laag. Spannend wat er gebeurt. Het water stroomt. Dit noemen we een beek of riviertje. Laat eventueel wat bootjes met de stroom meedrijven.

- Een waterbak met eitjes van kikkers in de klas. Misschien heeft één van de ouders kikkers in de tuinvijver en kunnen daar wat eitjes uit gehaald worden. T.z.t. de uitgegroeide kikkervisjes weer terugbrengen.

Excursie:

Meenemen: laarzen, plastic zak om bloemen in te doen, loeppotjes, kijkertjes (wc rolletjes), plastic zakken om op te zitten.

Loop de route linksom (door het hek) of rechtsom (over het zandpad) en vertel op een aantal punten (zie kaartje) over het landschap. Geef op enkele punten opdrachten (zie suggesties) om bloemen te zoeken. Voor de groepen 3 en 4 kan een enkele bloem wordt geplukt en in bijvoorbeeld een bloemenpers (of boek) worden gedroogd.

Beschrijving route linksom:

1. Weiland.

- Misschien lopen er wel koeien. Die grote dieren zijn heel spannend. Laat de kinderen de koeien eens goed bekijken (dat hoeft niet vlak naast de koeien). Vraag de kinderen of ze weten: wat koeien eten, wat zijn uiers en wat komt er uit. Kijk eens naar koeienpoep, zie je ook insecten in die poep.

- Wat voor planten en bloemen groeien er in het weiland. Laat de kinderen ook voelen en ruiken.

- Boven deze weilanden vliegt ook nog wel eens een buizerd, een reiger en een koekoek.

2. Poel.

Vroeger gebruikten mensen poelen voor de koeien en paarden (er waren nog geen tractoren), zodat ze gemakkelijk water konden drinken.

In die poelen legden kikkers, padden en salamanders hun eitjes.

Tegenwoordig helpen de mensen de natuur een beetje door de dichtgegroeide poelen weer uit te graven.

Hoor en zie je ook kikkers?

Er groeien een heleboel planten in de poelen. Kijk maar eens, hoeveel soorten zie je, welke kleuren bloemen zie je, vliegen er ook insecten/waterjuffers/libellen?

3. Beek.

Deze beek heet: De Dommel. Loop door naar het strandje.

Hebben er ook dieren in het zand gelopen (sporen)?

Waarom zouden de dieren daar gelopen hebben (water drinken, voedsel zoeken)?

Wat doet het water in de beek: stilstaan, bewegen (stromen)?

Als het veel geregend heeft, stroomt er meer water door de beek en kunnen de oevers zelfs overstromen. Let op zand dat op de oevers ligt.

Kijk eens naar de oevers van de beek, laag en hoog.

Er zijn vogels die in de hoge oevers een nest graven, o.a. de ijsvogel.

Kijk eens naar de planten in het water en op de oever.

Als de grassen bloeien, laat de kinderen dan de halmen voelen en bekijken.

4. Akker en weilanden.

Ga op de kruising rechts het zandpad op langs de akkers.

Waarom zijn er weilanden? Wat zie je op de weilanden? Er is ook een stukje waar planten gekweekt worden, waarom? Er liggen ook akkers. Wat zie je op de akkers? Waarom zaait een boer op een akker? Zie je ook (jonge) vogels op de akkers?

Let ook op de bermen en de bloemen. Suggesties bloemen zoeken:

-zoek een heel grote bloem; zoek een heel kleine

-zoek een rode, een witte, een gele bloem

-zoek een bloem met heel veel kleine bloemen bij elkaar (schermbloem)

-zoek een bloem die niet rond is (akkerviooltje, lupine, dovenetel)

-zoek een bloem met een diertje erop

Verwerking op school:

Op school de meegebrachte bloemen een tijd laten drogen.

Na droging maken we mooie bloemencollages.

TIP: controleer bij hoge waterstanden of de weilanden en de oever van de Dommel begaanbaar zijn. Dit gebeurt weliswaar zeer zelden, maar het kan wel.

Bijlabe 1: Kikkerdril verzorgen

Bijlage 2: kaartje en spelletjes.

Bijlage 1: Kikkerdril verzorgen

Doe kikkerdril zo snel mogelijk in een aquariumbak of een grote vissenkomp. In dit aquarium moeten waterplanten staan.

De eerste week is erg belangrijk, omdat de eitjes dan uitkomen en de kikkervisjes rond gaan zwemmen.

Dan zie je de uitwendige kieuwen verdwijnen en schrapen de kikkervisjes de algen van de waterplanten.

In dit stadium kunnen ze ook - goed gewassen! - sla eten.

Daarna krijgen ze vissenvoer, alhoewel watervlooien, tubifex e.d. beter zijn.

Kikkervisjes groeien langzaam en de belangstelling zal wat afnemen, maar de kinderen blijven er goed voor zorgen.

Als de kikkervisjes pootjes krijgen (in juni / juli) moeten ze weer terug naar buiten in een vijver, ven of poel.

Bijlage 2: spelletjes

- Reiger, hoe laat is het?

Alle kinderen zijn vissen. Ze zwemmen op zo'n vier tot vijf meter achter de reiger aan. Deze wandelt rustig rond tot de groep vissen roept: 'Reiger, hoe laat is het?' De reiger antwoordt dan met bijvoorbeeld "zeven uur" of een andere tijd. Als hij echter zegt: "Etenstijd", dan moeten de vissen zo snel mogelijk in hun veilige haven zien te komen.

Worden ze gevangen voordat ze daar zijn, dan worden ze opgegeten. Ze moeten de reiger dan volgen door hem aan zijn staart te pakken. Zelf mogen ze niet meetikken.

- Tikspelletjes.

In elke hoek van de speel/gymzaal of op het speelplein ligt een mat: de 'zandplaat' (of met krijt een zandplaat maken). Op iedere mat staan evenveel deelnemers. De zandplaat is een droge plek en rondom is de grond nogal drassig. Je kunt er goed overheen lopen, als je maar snel genoeg bent.

- Hou droge voeten.

Eén deelnemer is de reiger, die moet proberen de anderen, de kikkers te tikken. Die zijn echter vrij wanneer ze op een zandplaat (bijv. een mat) staan. Ze mogen wel steeds van 'mat' wisselen. Alleen in het drassige gebied mag de tikker de andere deelnemers tikken. Dit spel kan gespeeld worden met één tikker. Later kan een tweede tikker worden toegevoegd of twee kikkers die elkaar bij de hand houden.

Spannender wordt het spel door toepassing van de regel, dat zich slechts vier deelnemers op een eilandje mogen bevinden. Wanneer dan een vijfde speler op de zandplaat stapt, moet de eerste deelnemer er vanaf.

- Ren naar je eiland.

De deelnemers, kikkers, bevinden zich achter een zijlijn in de ruimte. Op vier willekeurige punten in de zaal bevinden zich matten: eilanden waarop je droge voeten kunt halen.

Afhankelijk van de grootte van de groep bevinden zich één of meerdere kikkers, reigers, in de zaal. Alle deelnemers moeten na het signaal van de spelbegeleider, zonder getikt te worden, proberen op een eiland te komen. Wanneer dit lukt, krijgen ze 'een startpunt'. Hierna gaan ze terug naar de startlijn en proberen het nog eens. Wanneer een deelnemer getikt is, moet deze terug naar de startlijn en kan opnieuw proberen het eiland te bereiken. Na het eindsignaal van de spelbegeleider wordt gekeken hoeveel punten er gehaald zijn.

- Overloopspelletjes

De reiger en de kikkers.

In de poelen en in de beek komen veel kikkers en reigers voor. Twee van de deelnemers zijn reigers en de anderen spelen voor kikker. De kikkers stellen zich op achter een lijn in 'de beek'. In de zaal liggen een aantal hoepels verspreid. Dit zijn de poelen waarin de kikkers tijdelijk veilig zijn. De kikkers moeten zonder door de reiger getikt te worden aan de overkant zien te komen. Ze mogen wel gebruik maken van de poelen. Zodra een kikker in een poel zit, kan deze niet getikt worden. Als een kikker op het 'land' door een reiger wordt getikt, moet deze terug naar 'de beek' en mag nogmaals proberen aan de overkant te komen.

- Reiger mag ik oversteken

Een variant van: schipper mag ik overvaren.

- Estafettespelletjes

Verdeel de groep in groepjes van vier of vijf kinderen. De groepjes gaan achter een startlijn staan. De kinderen staan hierbij achter elkaar.

- Spring van poel tot poel.

Kickers leven in het water. Daarom gaan de groepjes proberen zo snel mogelijk een parcours af te leggen. Je mag niet op het land komen. Er worden hoepels in banen gelegd op een zodanige onderlinge afstand, dat de deelnemers van hoepel tot hoepel kunnen springen. Gebruik de hele lengte van de zaal of voor buiten een afstand van ca. 25 meter. De deelnemers springen van poel tot poel, draaien om bij een keerpunt en gaan via de poelen terug naar de startstreep. Daar tikken zij de volgende deelnemer aan en deze legt ook hetzelfde parcours af.

- De kikkertrek

Kickers trekken nog wel eens van de ene poel naar een andere of naar een beek. Het liefste doen zij dit als groep. Daarom houden de deelnemers elkaars handen vast en leggen zo in een lange sliert het parcours af. (In dat parcours kunnen eventueel hindernissen worden aangebracht.)